

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

9. tripartita. 1. pars declarat, quomodo Filius Dei Viator & peregrinus pro nobis factus sit 2. quomodo perhanc viam laboriosam sit rogandus, ut auxilietur nobis. 3. quomodo etiam obtestandus sit per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

nostram aquis discretionis, inquit Sanct. Bernardus. Quæ est aqua discretionis, nisi aqua sapientiæ & scientiæ salutaris, quæ discernimus bonum à malo, dulce ab amaro, verum à vano, lucidum à tenebroso, celeste à terreno, proficuum à nocuo, clarum à turbido? Quid tibi in via Ægypti, ut bibas aquam turbidam? Scito & vide quia malum est & amarum reliquisse te Dominum Deum tuum. Hoc non intelligunt nisi qui gustant aquam sapientiæ salutaris; quia sub colore boni malum seclat apud eos insinuat sub colore veritatis latentem affectus vanitatis. Sic aquam turbidam bibunt in via Ægypti: & mundationem maris quasi lac sugunt multi; hoc est amari hujus sæculi falsas & falsas voluptates, quasi veras & suaves admanant. Hoc est sapientia carnis, haud pudica, pacifica, suscipibilis, modesta, bonis consentiens, plena fructibus bonis: sed est sapientia terrena, animalis, diabolica, in omne opus pravum impellens. Opus ergo est aquis discretionis, quæ à Sapientia, quæ desorsum est, tamquam à fonte descendunt, sicutque simul aquæ directionis & consilii quibus mens per veritatis traminem ad originem sapientiæ certò perducitur, ubi sitim suam expleat perfectissime.

Tertius Fons est gratiæ ad irrigandas plantas bonorum operum aquis devotionis, inquit Sanctus Bernardus. Has devotionis aquas ex fonte gratiæ & pietatis qui ad se optat defluere copiosè, magno opere debet eas sitire, magnum debet earum desiderium in se excitare. Si consideremus modum quem Deus in collatione, donorum suorum servare consuevit, licet sit Fons jugiter saturiens, tamen requirit magnam sitim aquarum suarum, sive magnum desiderium donorum suorum. Ideo invitat solùm eos qui sitiunt: Si quis sitit, veniat ad me. Item, Omnes sitientes venite ad aquas, Et. Sitienti dabo de fonte vita gratis. Qui igitur has devotionis aquas magna expectit aviditate, illas consequitur. Qui sicut David potest dicere. Expandi manus meas ad te, anima mea sicut terra sine aqua; ille irrigabitur hoc fonte. Terra siccitatis tempore se varias in partes fundens & quasi os aperiens, dicitur sitire & clamare; sic & is qui desiderat affectuosè. Dilata os tuum, & implebo illud, ait Dominus. Non os corporis, sed mentis, quod non est aliud, quam desiderium cordis inquit S. Augustinus. Illud aperiendum est, ut impleamus vita, qua vivimus spiritualiter. Os corporis non impletur vita, quia cibos mortuos ingerimus, & si quid vivens comedere oportet, prius occidimus. Os cordis impletur vita manente de fonte vita, de fonte gratiæ, & pietatis.

Quartus Fons est charitatis, ad comedendum & dequendum nostras affectiones, aquis zeli & sanctæ emulationis, inquit S. Bernardus. Qui hoc de fonte haurit plenus est zelo gloriæ Dei, zeloque non solùm salutis suæ, sed & salutis proximi. Hæc aquæ

ferventes sunt & ebullientes, ideo cor fursum elevant, & ad magna impellunt.

Denique, quintum subijcit fontem S. Bernardus, Fontem vite, quem post hoc seculum Deus repromittit, quem sitiebat Prophetas, quando dicebat: Siti vit anima mea ad Deum Fontem vivum. Et rursum: quemadmodum desiderat cervus ad fontem aquarum, ita anima mea ad te Deus. In quem locum sic August. Eia, Fratres, simul in hac sit exardeamus, simul sicut cervus curramus, & desideremus. Non sit tarditas in currendo; impigre curramus, impigre fontem desideremus; impigre velocitatis inveniemus in cervo. Sed deponendum est venenum malitiæ; si concupisquis fontem vitæ, ut movent idem. Tandem concludo cum S. Bernardo, & dico: Fortasse propter hos fontes, quatuor in locis valuit. Bernartus est Christus, adhuc vivens in cruce? propter deus quintum cum jam tradidisset spiritum, perforatus est in latere. Vivebat adhuc, quando sederunt ei pedes & manus, ut nobis adhuc viventibus quatuor fontes ex se ipso proferret. Quintum percelli vultus cum exprasset, ut quintum in se nobis fontem possit obire aperire.

T ergo, ô Christe, Fons multiplex multiplicitatis & gratiæ, qui salvandos salvos grati; nobis licet indigni & ingratis, aperis hos omnes fontes tuos, ut aquas necessarias deponamus. Aperi nobis fontem misericordiæ, ex quo habeamus aquam abluitionis & remissionis. Aperi fontem sapientiæ, ex quo defumamus consilia omnia salutis. Aperi fontem gratiæ, qui irrigentur animæ nostræ, ut pereant in tempore siccitatis, sed fructificent per aquas devotionis. Aperi fontem charitatis, ex quo hauriamus zelum ferventis amoris. Denique, post hanc mortalem vitam, aperi nobis fontem æternæ vitæ, & perennis salutis, ex quo promanet flumen, veræ lætitiæ, torrens in deficientis voluptatis.

*Recordare Iesupie.
Quod sum causa tua via,
Ne me perdas illa die.*

*LECT.
trijet.*

Vas sibi divinitus commendatæ & prædicatæ novit Ecclesia, inquit Sanctus Augustinus tract. 124. in Ioannem, *Vna est in se, filia Dei de, altera in specie: una in tempore peregrinationis; vitæ & altera in æternitate mansionis: una in labore, altera in requie: una in via, altera in patria: una cum proximo hoste pugnat; altera sine hoste regnat: una flagellatur, altera sine flagello; una cum omni malo, altera caret omni malo, & coheret summo bono. Ergo prima misera est, altera felix & beata. Ad hanc homo, in Paradiso positus, conditus erat; & ad eam sine difficultate pergitisset, & sine morte, nisi peccasset. Vnde illud S. Gregorii: Ad hoc homo positus erat in paradiso, ut si ad conditoris sui obedientiam vinculis charitatis selem adstringeret, ad celestem Angelorum patriam quantum*

MAN

doque sine carnis morte transferet. Immortalitatem homo tunc habuisset ex speciali Dei dono; & ex ligi vite beneficio, quod vim ei contra senium contulisset. Politus erat in loco voluptatis, tanquam proprio sibi & commodissimo ad tempus domicilio; ubi nihil miseræ, nihil indigentæ, nihil molestiæ perculisset, coronatus gloria & honore, constitutusque super opera sui Conditoris: & ob insignem divinæ similitudinis, fors ei erat & societas cum Angelis, donec ad consummationem eorum gloriam transiret, quando Deo placuisset.

Psal. 48.

Verum, cum in honore esset non intellexit sed tristi & lacrymosa mutatione, Paradisi incolam, terræ Dominum, Cæli civem, domesticum Dei, supernorum spirituum coheredes, repentina conversione invenit se miserum & ærumnosum, & animo & corpore afflictum, non sine rubore & pudore. Vnde & tremulus confugit ad arbores, ad folia perizomata, ut lateret, & sese verecundè contegeret. O miser Adam, ubi es? In quem te miseræ abyssum præcipitem dedisti tota cum progente tua? Quam sævo te acerboque vulnere contrecidisti? Quam irreparabili clade & ruina cecidisti? Quomodo obscuratum est aurum sapientie & gratiæ, quo effulgebas? Quomodo mutatus color optimus, quo eras circumamictus? Qui nutritus in cruceis, quomodo amplexatus es stercorea? Qui eras filius inclitus, amictus auro primo, quomodo humiliatus es, & reputatus in vasa testea?

Ihren. 4.

Certe, post peccatum tantis afflictus est homo ærumnis, ut cum sua progente exul factus sit à Cælo & Paradiso, viator & peregrinus, colonusque miserabilis, condemnatus ad vomerem & raurum, ad spinas & tribulos, ad labores & sudores continuos, ut vel solo pane vescatur corpus in terra. Ex parte verò animi, loquor ei continuus adhæsit primævo ex vulnere; ita ut jacere languidos videatur, ad bonum ineptus, tepidus, & torpidus; ad malum curvus, in sua se fanie versans, nec per se surgere valens, aut procedere: sic trahitur natura vitata, per errores, doloresque varios ad illud extremum eum desertoribus Angelis, vitiatoribus, & confortibus suis, sine sine supplicium, nisi divina succurrat manus. Sic præcipitur de malis in mala, rotius humani generis massa, adjuncta parti eorum qui peccarunt Angelorum, luitura impiæ desertionis pœnas; nisi is gratia sua optuletur, qui de malis bonanovit elicere, ut loquitur S. August. in Enchiridii sub lib. c. 15, & sequentibus.

Aug. Enchiridii. c. 25. 26. 27.

Hos exilii & peregrinationis nostræ dolores, errores, calamitates, agnoscunt omnes qui oculos aperire volunt: oculis carent, qui non agnoscunt: hospitium pro domo, viam pro patria diligunt. Rectè Sanctus Augustinus de Consol. mortuorum serm. 1. Peregrinatio est omne quod vivimus. Nam sicut peregrini in seculo sedes

habemus incertas, laboramus, desudamus, vias ambulantes difficiles, periculis plenas: undique insidia à corporalibus, à spiritualibus inimicis, ubique errorum calliduli sunt præparati. Profecdo non solum à patria absentes sumus; sed etiam ut peregrini, fatigationem, æstum, frigus, famem, sitim, paci necesse est; inquietudinem & tribulationem. Quapropter dicebat David, quantumlibet regis frui possit deliciis, & fastigio honoris delectari: Advena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei: Remitte mihi, ut refrigerer, priusquam abeam, & amplius non ero. Propterea etiam Jacob Pharaoni interroganti: Quot sunt dies annorum vitæ tuæ? Respondit: Dies peregrinationis meæ centum triginta annorum sunt parvi & mali. Hoc est pauci & miseri; pauci, si ad annos Isaac, aut Abraham, comparentur; mali & miseri, quia ærumnis pleni: Sufficit diei malitia sua, dicit Dominus; id est, sufficit cuilibet diei miseria sua, quia cum quolibet die aliqua exurgit miseria. Nota est tota vita, quæ continuo motu rotatur, & versatur de miseria in miseria, de sollicitudine in sollicitudinem, de dolore in dolorem.

Psal. 38.

Gen. 47.

Matth. 6.

Itaque, Christus, Filius Dei, exilii & peregrinationis nostræ miseratus (laborum quoque & dolorum, quos peccatum induxit) de cælo viam suscepit in hunc mundum, ut nos ab exilio vocaret in patriam, ut in Paradisum reduceret voluptatis, de loco laboris & doloris. Ad hunc quoque finem, nostros ipse dolores in se suscepit, nostræ confors factus peregrinationis & viæ, sicque socius ærumnarum: Se nascens dedit socium. Quapropter natus est in desertorio, tanquam peregrinus: vixitque in alieno hospicio: Vulpes forreas habent, & volucres calinidor; Filius hominis non habet ubi caput reclinet. Mortuus est in Crucis lectulo angusto, sepultus est in alieno sepulchro; quia peregrini & viatoris est, colli sub alieno testeo. Peregrini est, nec domum, nec prædium, nec hortum, nec censum in via acquirere; sed continuo transire, & ad ea quæ in patria possidet, repedare, & anhelare: aliaque omnia tamquam aliena & peregrina respicere & despiciere; dura quoque patienter tolerando, semper sine mora pergere: Omnis qui ad supernam pertinet, peregrinus est mundi; & dum temporali utitur vita, in patria vivit aliena, ubi inter multa illecebrosa & fallacia, Deum nosse & amare, paucorum est, inquit Augustinus in sententis numer. 17. Filius igitur Dei venit in hunc exilii locum, in hunc peregrinationis societatem, ut nos viam doceret, & modum; quo inter hæc illecebrosa & fallacia possemus transire ipso duce.

Admiratur Propheeta hanc Dei dignationem, qua se sic nostræ peregrinationis & viæ reddidit comitem, dum ait: Expectatio Israel, Salvator eius in tempore tribulationis: quare quasi colonus sumurus

es in terra, & quasi viator declinans ad manendum? Quare futurum es quasi vir vagus, ut fortis qui non potes salvare? Quasi dicat: Cum posses aliter hominem redimere & salvare, com posses tua potentia de manu hostis, de pressura angustiae & tribulationis, de peccati tyrannide erucere populum tuum, quomodo voluisti te sic humiliare, ut in terram venires quali peregrinus, paucio tempore permansurus, usurus hospitio, & quasi vis vagus & robustus peragraturus Iudaeam praedicando, moxque cusu peracto à terra in caelum reversurus? Certe non nisi propter nos, & ex amore nostri facta sunt haec omnia: hic amor adeo purus fuit, ut nostro haec pergerit commodo, cum omni suo incommodo, quia nihil sibi quaerivit, sed nobis omnia, omnem viam suam pro nostra ordinans salute & gloria. Audi S. Bernardum serm. 2. de exa Domini. *Vi inuisibilia videretur à nobis, ut immortalis moreretur pro nobis. Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Habita vii hoc verbum in nobis obumbratum carne: quam pro nobis assumpsit ex nobis. Verbum in carne, sal in nube, mel in cera, lumen in tessa, cereum in lucerna. Sustinuit in assumpta carne incommoda nostra sine peccato carnis, portans in carne peccata nostra: & hoc totum non propter se, sed propter nos ut redderet nos incolumes de infirmis, coheredes de extraneis, liberos de seruis.* Hæc S. Bernardus.

Itaque Filius Dei non solum hanc viam inivit, ut nobissem, esse peregrinus in terris: sed etiam frater noster esse voluit, ut illius essemus coheredes in Cælis. Frater noster est ex eadem carne & sanguine, *os nostrum & caro nostra.* Cui dum Patris nostri terreni miseras communicamus & labores, paupertatemque & utilitatem ac lachrymas tamquam hæreditatem parentis nostri Adam: ipse donat nobis in compensationem horum omnium, æterni Patris sui hæreditatem, & in bonorum omnium communicationem nos admittit, immensa dona largiens, divinitatis suae participes faciens, quia humanitatis nostrae particeps est effectus.

PARS II.
Quomodo
filius Dei
per hanc
viam ro-
gandus, ut
nos adiu-
vet.
Ioan. 14.
, Tim. 1.

Hæc omnia divinæ in nos benignitatis testimonia repræsentamus, & commemoramus Filio Dei Iesu Christo; ut qui semel miseratus est nostri, æternum misereatur. Rogamusque supplices, ut via quam pro nobis inivit, per incarnationis mysterium ad nos veniendo, non sit inutilis nobis & inefficax, sed ad salutis terminum efficaciter nos perducatur. Ipse enim est *Via, & Veritas, & Vita;* & ad hunc effectum primario venit, ut notas nobis faceret vias vite: Fidelis sermo, & omni acceptione dignum, quia Iesus Christus venit peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. Sic dicebat Apostolus de se: sic & nos docebat dicere de nobis, ut humiliter & cum fiducia recurramus ad eum dicentes: *Recordare Iesu pie, quod sumus causa tua via.*

Enim Sanctorum Patrum communior est sententia. Filium Dei per incarnationem ad nos non venturum, nisi præcessisset peccatum Adæ, & in ipso peccatum filiorum eius in omnes derivandum. Pro illius enim expiatione venit ipse secundus Adam, quia nemo poterat condignum remedium afferre, aut condignum pretium offerre pro illius redemptione. Nemo poterat hunc sanare ægrum, aut potius vivificare mortuum, nisi Filius Dei vivificæ carnis suæ contactu: idcirco in viam se dedit, carnem assumpsit, mortuum tetigit, vivificavit erexit.

Sic in viam se non dedisset Eliazus, ut puerum Sunamiridis emortuum suscitaret; si id perferre potuisset ejus famulus Giezi, aut baculus per eum missus puero superpositus. Accedere ergo debuit ipse. Quid vero fecit? Contrahens se in formam pueri, incubuit super eum, posuit os super os, oculos super oculos, manus super manus, pedes super pedes, & calcata est caro pueri, & oscitavit septies, & revixit. Si Moyses aut alii Prophetae, cum baculo legis potuissent à morte peccati hominem liberare; non fuissent opus, ut ipse viam ad eò laboriosam suscipere, & veniens contraheret per modum pueri in incarnatione, & naturæ nostræ assumptione; per quam non solum se incurvavit super hominem mortuum, sed etiam os, manus pedes, membraque omnia assumpsit, & seipsum spiritum ei hæc ratione inspiravit. De hac re sic loquitur S. Basilius, Seleucus de Elitzo. Cur Eliazus incumbit super puerum? Quia Christi typum gerebat, & puer Sunamiridis gentium populum figurabat. Hic à peccato morti subditus erat. Venit spiritualis Eliazus, & membra omnia, os, oculos, manus, pedes totumque corpus mortuum deprehendit. Osmortuum, quia non ad Dei laudes labia aperiebat, sed ligno dicebat, *Pater meus* etc. Oculi mortui, quia non ad officium rerum erigebantur sed relicto creatore serviebant creaturis. Mortui pedes, quia ad adorationem demonum flexiebantur. Totum denique corpus putidum & mortuum, tali medico egebat, qui se toti corpori mortuo accommodaret. Sic per hoc os nostrum dicit dicere: *Domine labia mea aperies, & os meum* etc. *annuntiabit laudem tuam.* Oculi nostri ad Deum intenti esse didicerunt, ut de illis diceretur: *Oculi* etc. *omnium in te sperant.* Dominus. Manus ad Deum extensæ cum benedicunt, ut dicatur de illis: *In* etc. *num meorum sacrificium, vesperinum.* Pedes in Ecclesiis consistentes totum Deo referunt. *Stranes* etc. *erant pedes nostri in atriis tuis.* Sic omnia membra reddita sunt sancta, & in illis Dei gloria celebratur. Hæc S. Basilius Seleucus. Immo per hoc omnia interiora etiam sunt sanctificata vivificata, ut possit homo dicere: *Benedic anima* etc. *mea Domino, & omnia interiora mea nomini sancto* etc.

oim. Hæc ergo fuit causa viæ Christi ad nos per carnem, sicut in typo viæ Elizæ ad domum Sunamitidis, causa fuit vivificatio & salus mortui. Ergo, Recordare Iesu pie, quod sum causa tuæ viæ, & fac ne excidam à salute.

Alius 19-
pus in sole
regredien-
te.
4. Reg. 10.

Similiter viæ retrogradæ Solis, sive retrocessionis eius per decem gradus, causa fuit, sanitas reddenda Regi Ezechiz, in cuius gratiam Sol in horologio Achaz retrocessit. Sic Sol gratiæ per novem choros Angelorum ad decimum usque gradum, hoc est usque ad naturam humanam viam antea inaudita non descendisset, circumvelans se carne veluti nube, nisi in gratiam hominis languentis, hoc est Adæ & filiorum eius, ad sanitatem eis restituentem. Recordare ergo, O Sol iustitiæ, O Iesu pie, quod sum causa huius tuæ viæ, nec sinas me in tenebras abire, sine luce gratiæ tuæ diviniæ.

In Ioseph
Patriarcha
Gen. 37.

Denique, Ioseph cum tunica sua polymita numquam iter in agros suscepisset, huc, illuc, peregrus quasi errabundus, nisi voluntas ea fuisset Patris sui, ut fratres suos quæret, & Patri sui greges.

Adimplevit igitur obedientiam, & in viam abiit ignorans, in qua tunica sua polymita exutus fuit; eaque in sanguine hædi tincta ad Patrem est remissa. Sic Filius æterni Patris, non fuisset à domo paterna egressus cum humanitatis tunica variis virtutum coloribus decorata: nisi huius viæ causa fuisset illa quam Patri debebat obedientia; qua quæret debet fratres suos, & gregem Patris sui. In qua quidem via, dum obedientiam adimplet, tunica sua exiit, & illa proprio sanguine tincta Patri exhibetur, ut pietatis viscera propter eam commoveantur. Recordare ergo Iesu pie, huius amaræ viæ tuæ propter me suscepit, & Tunica propter me sanguine tincta, dum me quæres. Ita ne me perdas illa die. Scio enim te quondam dixisse: Descendi de celo ut faciam voluntatem Patris mei. Hæc est autem voluntas eius qui misit me Patris, ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Et rursum adiecit: Hæc est autem voluntas Patris mei qui misit me, ut omnis qui videt filium, & credit in eum, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die. In his ergo verbis condensens, in his promissis oris tui totam spem ponens, iterum dico: Ne me perdas illa die, sed promissi tui recordare, & de illis quos tibi Pater dedit fac me iugiter esse, & resuscita me in resurrectionem vitam, non in resurrectionem iudicii, hoc est, condemnationis æternæ.

Iohan. 6.

Iohan. 8.

Petrus III.

In hac quoque præcepta qua dicimus: Recordare Iesu Pie, quædam obsecratio sacra continetur, qua per nomen eius, quod non nisi pietatem, misericordiam, salutem sonat, omnia felicissima nobis promittimus, & obsecramus. Non enim est aliud nomen in quo nos oportet salvos fieri, dicentibus: Pater te Angelo in concceptione: Vocabitur nomen eius

IESUM; ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum. Propterea nos ei longè altiori & urgentiori ratione possumus dicere, quod olim populus Ægypti dicebat Ioseph suo Salvatori, vel potius Servatori: Salus nostra in manu tua, tantum respice nos, & leti serviemus Regi. Nostra enim salus in manu eius est; potest nos perdere, salvare quoque potest. Perditio nostra quidem ex nobis est, & ob demerita & peccata nostra: auxilium verò salutaris, & ipsa consummata salus, ab ipso est, & ab eius meritis, si nos deserat, perimus; si adjuvare voluerit, nemo nobis nocere poterit.

eterno, &
Maria
matre.
Matt. 1.
Gen. 47.

Dicere quoque ei possumus, obinditam & ingentiam nomini eius misericordiam & pietatem, illud Propheta: Propter nomen tuum propitiaberis peccato meo, multum est enim. Hoc est, quantumlibet multiplicatum sit peccatum meum, & quantumlibet grande, non despondebo animum, recordatus nominis tui, quod non nisi spem instillat gratiæ & propitiationis; quia etiam probè agnovit nomen tui recordari, ut inclinet ad misericordiam & veniam quorumlibet scelorum auditorum numero & gravitate. Sic enim exaltaris, parcens nobis immeritis; sic exaltatur nomen tuum in remissione peccatorum: nomen, inquam, illud, quo te voluisti nominari nostræ Deum salutis, sive IESUM, Deum totius consolationis & pietatis. Exaltare ergo, & in nomine tuo saluum me fac: Exaltetur Deus salutis meæ, propitiatus peccato meo, multum est enim. Sic confitebor ei toto corde, & glorificabo nomen eius in æternam.

psal. 24.

psal. 17.

psal. 85.

Licet peccatum quod gravius est & auctius, Dei iustitiam & vindictam eò magis provocare videatur, si consideretur ut offensa & iniuria Dei: tamen si peccatum consideretur ut miseria magna hominis, quo maius est & multiplicius; eò magis attrahit Dei misericordiam & miserationem, quia obiectum est magnæ misericordiæ. Misericordia enim ordinem dicit ad miseriã, & quod maiorem tollit miseriã, eò maior misericordia est obiectum. Propterea ergo allegat Propheta quoddam peccatum suum multum suum, ut sic Deum misericordem ad propitiationem inclinet: quia vult peccatum suum considerari, non tam ut offensam, quam ut grandem miseriã, cui soli subvenire potest magna Dei misericordia. Quam & sibi favorabiliorem & promptiorem esse debere insinuat, quia sic nomen suum gloriosum adimplebit, quo se vocat Deum misericordiarum. Nosque similiter Christo Iesu dicimus, ut recorderet nominis sui, quod suscepit dum viam suam ad nos fecit: quia Nomen suum Insigne quoddam est torius benignitatis; & efficacius est omnibus hominum peccatis.

Magnum
peccatum
est obiectum
miseri-
cordiæ.

Nomen Iesu
in ro-
to in fine
viæ invocantibus
mirè prodest,
ut in illa
die iræ & timoris,
non desperet,
tamquam in die
sine vitæ
perditionis.

Quapropter illud pio corde & spiritu contrito in fine viæ invocantibus mirè prodest, ut in illa die iræ & timoris, non desperet, tamquam in die sine vitæ perditionis. Quia hoc nomen, nomen est vitæ mirè pro-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

contra horrorem mortis; nomen est lucis contra tenebras desperationis, nomen est pietatis contra terrorem iudicis; nomen est misericordiae contra vindictam irae; nomen est terribile, contra incursum Satanæ. Felix ergo qui tunc poterit dicere in spiritu & compunctione: *Recordare Iesu pie quod sum causa tua viæ: Ne me perdas illa die.* Hoc omnibus Christianis solet inculcari in morte, ut Nomen istud pie rememoret & adoret corde & ore, sicque viam suam & vitam cum illo finiant, qui est Dux viæ, & Auctor novæ vitæ.

Cur Iacob moriens fastidium virgæ adoravit.
Heb. 11.

In figura huius rei Iacob moriens dicitur adorasse fastidium Virgæ, quam Ioseph iuxta ipsum manu tenebat. An à B. Ephrem huius rei inquiris mysterium? Respondebit tibi, illam Virgam figuram fuisse Sanctæ Crucis, & fastidium eius significasse Tabellam, cui inscriptum fuit, IESUS NAZARENUS. Sic moriens Iacob in fide Redemptoris, irruit osculaturus & adoraturus sanctum Nomen eius, cuius aspectu frui non poterat. Sicque & in spiritu visus est illud ipsum velle dicere: *Recordare Iesu pie, quod sum causa tua viæ, ne me perdas illa die.* Nam & postmodum pronuntiavit totus in spe exhilaratus: *Expectabo salutare tuum Domine.* Prævidebat ergo in spiritu Christi Iesu incarnationem & viam, crucem & mortem; per quæ salus sibi & omnibus debebat obvenire.

Gen. 49.

Vnde dicitur adorasse Dominum, non verò Ioseph; adoratio ergo eius ad Christum ferebatur. Et quod ibidem dicitur adorasse, *Conversus ad lectuli caput, id factum esse sacri tradunt Interpretes*, ut sese converteret ad Terram promissam, in qua Salvator ex carne sua oriturus, viam vitæ docere debebat, & tandem per mortem vitam finire, & orbis salutem consummare. Nam & antiquitus ad Terram promissam se convertiebant adorantes, quando extra illam exiiebant, ut patet Daniel 6. v. 20. & 3. Reg. 8. vers. 44.

Gen. 47.

Lira, Ribber, Abul, & alii.

Certe hos qui ad se recurrunt cum pietate, appropinquante morte, quando Satan eos nititur perdere, solet Christus suæ pietatis brachiis suscipere & protegere, recordatus viæ pro ipsis suscipere. Quapropter cum quadam die B. Mechthildis oraret Christum Dominum enixe pro quadam pia persona: ut ei in extremis dignaretur adesse responsum accepit: *qui sapiens est, aurum sibi charum, & cū labore acquisitum, non projicit: Et ego illam pro qua tu rogas animam à me sanctificatam, & spiritu meo in Baptismo vivificatam, in æternum non derelinquā.*

Blossus in monil.

Idem.

Cumque rursus altera quadam vice pro altero similiter oraret: simile iterum accepit responsum: *quis prudens & merces suas, & bona jam ad portum perduca sponte in mare abiceret? Ego igitur, ubi animam eius, quam inter varias tempestates seculi custodivi, ad portum, vitæq; terminum deduxero, & de ea secundum beneplacitum disposuero, etiam cum gloria illam assumam.* Vides ne, quomodo Christus, nolit viam suam inutilem esse, quam suscipit ut animas colligeret, tanquam aurum sibi

charum, mercesque pretiosas: sed quantum in se est eas custodire & ad portum perducere nitatur. Merito ergo illi cum pietate sæpius repetere iuvat, cum in vita, tum in morte: *Recordare Iesu pie, quod sum causa tua viæ, ne me perdas illa die.* Hæc nobis suavissima debet esse oratio, quia & illi gratissima est, & acceptissima.

Quin immò ad Deum, qui Pater est Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, oculos cordis possumus vertere, & ei similiter dicere: *Recordare Pater æterne, quod sum causa illius quam filius tuus suscepit viæ, ne me perdas illa die.* Filius ille tuus attellatur, sic te dilexisset mundum, ut filium tuum unigenitum mitteres, & dares, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Non misisti, ut indicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Idem sum attestatur filius tuus, Præco veritatis, Fidelis sanctorum, & omni acceptione dignus, miser peccatoribus. Ego miser de mundo sum & miser peccator sum ego tamen in te credo, & in finem usque credere & confidere toto corde opto. Non sit ergo mihi inanis mira illa circa nos pietatis tuæ dignitatio, & inestimabilis dilectio charitatis, qua in hanc viam filium misisti, ut me servum ad te reduceret, Fac ut non peream in tremenda illa die; de qua dixit Propheta: *luxa est dies perditionis, & adesse festinant tempora.* Fac ut non experiam cum Iudicium ultionis, sed Duce[m] salvationis, focium peregrinationis Fratremque meum qui me gratis tecum suæ faciet confortem hereditatis.

Denique, & ad Virginem, piii Iesu piam Matrem, possumus sermonem convertere, & eam obsecrare ac obtestari, ut recordata viæ, quam per eam filius inivit ad nos veniens peccatores, non sinat nos perire illa die, sed cum tempus est, omne nobis auxilium & præsidium impendat. Nec enim ipsa ignorat, se peccatoribus suo modo debere quod Mater Dei effecta sit, ut loquitur Dionysius Carthusianus 13. de laudibus Virg. an. 5. Ipsa ergo propter nos Mater Dei est, quia si homo non peccasset, Matris Dei dignitatem assecuta non esset; quandoquidem nec Filius Dei incarnatus fuisset. Sicut autem Mater Dei facta est, sic & nostra Mater est, & Christus frater noster: quæ omnia propter peccatores facta sunt. Vnde S. Anselmus sic hominem peccatis obnoxium alloquitur: *Exulta, O homo, quia quicquid iudicabitur de respectu exsententia fratris, ac Matris tuæ, Sic & Virgine affatur: Cur non iuvabis nos peccatores, quando propter nos in tantam celsitudinem es levata, ut te Dominam habeat, & veneretur omnis creatura? Si propter peccatores facta es Dei Mater, quomodo immunitas peccatorum meorum cogere poterit desperare veniam cum tam ineffabile bonum sis ex te factum, oblationem eorum? His & similibus verbis eam alloquitur S. Anselmus, ut isdem ipsam alloqui nos doceat, sicque recorder & ipsa, propter peccatores*

Filium

Filium Dei venisse, propter peccatores se in Matrem Filii Dei electam esse.

Viam quoque post quadraginta dies in brachiis Matris à Bethleem in Ierusalem fecit iterum propter nos; ut scilicet ibi se pro nobis offerret in templo, quodam quasi sacrificio maritimo. Ibi quæsit, si quos forè adhuc inveniret iustos, si quos in spiritu Dei expectantes redemptionem plebis Israel. Invenit autem Simeonem & Ananiam, & in brachia eorum se deponi voluit, ad consolationem omnium iustorum, *querentium Dominum, querentium faciem Dei Jacob.* Sed hanc querere non possent, nisi prius eos ipse quævisset, tanquam Deum salutaris eorum, impertiens eis benedictionem & misericordiam. Quos ergo cum lacrymis quæsierat in stabulo & fæno, jam ex parte cum gaudio facit laudis suæ præcones in templo: & gloriæ suæ incipiens iter; efficit ut major sit gloriæ novissime domus quam primæ.

LECTIO tripartita.

Querens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, Tantum dolor novus sit lassus.

PARS I. Declarat variam itinera, quibus nos quæsit Dominus, ab infantia, usque ad ascensionem: hæc est clausula itinerarii Filii Dei, ait S. Bernardus, tot mysteria quæ peregrit, dum exultavit ut gigas ad currendam viam, & à summo calo egressio eius, tot sunt viæ quibus nos quæsit, ut ad Patrem reduceret.

Ber. ser. de Ascens. Ps. 18. Aliæ viæ sunt infantie Christi 1. Via Cent. 2.

Heb. 2.

Christus cursum suum in carnatione.

2. Via

Bern. ser. 15. in Cat.

Primo si de eius infantia & incarnatione loquimur, via magna est, quam propter nos fecit à folio Patris usque ad uterum Virginis. Multos colles, multosque montes celsissimos transiit ut ad nos veniret, & nos inveniret: *Ecce iste venit saliens in montibus transiens colles, dicit Sponsa in Canticis.* Angelorum Ordines omnes transiit, tanquam montes & colles, & ad humanam venit naturam, ut sibi eam conjungeret, & sibi in ea omnes homines confederaret: *Nusquam Angelos apprehendit, semen Abraham apprehendit, in violabili sibi fœdere conjungendum, & in cælum reducendum.* Silenter verò huic itineri se accinxit, & in utero Virginis venit. Rationem dat B. Zeno ser. 1. de Nativitate, his verbis: *Christus latenter in mundum intravit, ne sibi sapiens Diabolus videretur; ut quoniam homo in paradiso non cognoverat Diabolum; sic Diabolus in seculo non cognosceret Christum.* Cur autem venerit, mox indicat, dum urget Matrem citò ad montana secum iter facere, ut sanctificationem operetur in anima Ioannis adhuc infantis in utero existentis. Hæc est ergo primaria causa viæ eius, sanctificatio nostra, cuius primitias, illic ubi venit, manifestavit in Ioannis anima, ex pulso ab ea peccato originali, & Dæmonis potestate omni.

Alterâ viâ quam infans in utero propter nos suscepit, fuit à Nazareth in Bethleem. Viâ sanè laboriosa, cum ob distantiam locorum, quæ aliquot dies peregrinationis requirebat, cum ob hybernalem auram itineri incommoda, itinercantibusque in festam. Interim cælitus præordinata erat ei hæc viâ, ut nos quæreret in stabulo & præsepio inter animalia, quia per peccatum facti eramus similes iumentis insipientibus. Sic de hac re loquitur S. Bernardus: *Heu tristis & lacrymosa mutatio, ut homo paradisi incolâ, Domesticus Dei, supernorum spirituum coheres, cæli civis, repentina se convertere in venerit, & propter infirmitatem jacentem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem indigentem fæno, & propter indomitam feritatem alligatum præsepio. Ideo & panis Angelorum factus est fœnum, postquam in præsepio, nobis jumentis appositum Verbum quippe caro factum est, & juxta Prophetam, Omnia caro fœnum.* Hæc S. Bern.

Denique paulò post in Aegyptum iter arripit, non sine fatigatione & lassitudine. Divina autem ordinatione id fit, quia & ibi luce sua tandem tenebras erat fugaturus & populum istum ab idolorum cultu ad veritatis tramitem reducturus, ut Patrem adorarent in spiritu & veritate, qui diu excæcati Dæmonem adorant in mendacibus simulacris, & detestanda veritate. Hanc ergo rursum viam longam & contragrosam ingressus est propter nos peccatores, ut merito & dicere possimus: *Querens me sedisti lassus.* Notum quoque est iter, quod anno duodecimo ætatis suscepit à Nazareth in Ierusalem, ut in templo sederet, non tam interrogans, quàm docens, sicque ad veram sapientiam legis Doctores traduceret. Sedit ergo & tunc, illos quærens, & in illis omnes errantes, ut eos doctrinæ cælestis faceret participes.

Hæc sunt itinera infantie eius, & viæ admirabiles in salutem nostram ordinatæ. Quas & admiratur Sapiens ipse, dum dicit, post tria sibi difficulta quartum se penitus ignorare: *Viam viri in adolescentia, sive in Virgine intemerata ut Hebræa significat.* Hoc enim planè admirabile, & Angelis antea incognitum, quomodo Christus, licet infans tamen vir sapientia & perfectione, viam sibi fecerit in Virgine, in incarnatione; & ex ea egressus fuerit in nativitate, sine integritatis & virginitatis diminutione. Hæc viâ investigabilis est, quia nulla per eam transiens reliquit vestigia. Quod si alteram sequamur lectionem, quæ habet: *Viam viri in adolescentia.* Etiam & illa admirabilis est, nec satis agnita, quia ut dicit S. Ambrosius. *Christus est Vir, cuius viâ cognosci in adolescentia & juvenute non possunt. Quis enim animo estimare, aut capere possit, quanta ille opera execuerit, cum moraretur in terris? quæ itinera virtutum duxerit? Hoc solum scimus in omnibus suis viis non quævisse, salutemque nostram, & quidem grandi labore & fatigatione; & propterea ei piè quilibet potest dicere: *Querens me sedisti lassus.**

Secundò, si de eius perfecta loquimur ætate ab anno stegesimo multiplices adorsus est vias in

3. Via

Psal. 23.

Agg. 2.

4. Via

5. Via

Prov. 30. Hæc est lectio mulierum ex Heb.

Ambr. l. de Salom. 5.

Alia sunt viæ per

g. 2.